
JAARVERSLAG OVER DEN STAAT EN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE MAAT-
SCHAPPIJ EN HARE AFDEELINGEN,

GELEZEN IN DE EEN EN DERTIGSTE ALGEMEENE VERGADERING TE TILBURG,

den 7den Juli 1880.

DOOR

Dr. A. A. G. G U Y E,

Hoofdbestuurder-Secretaris.

*Mijne Heeren! Afgevaardigden en Leden der Nederlandsche Maatschappij
tot bevordering der Geneeskunst!*

Ik verzoek een oogenblik uwe aandacht om U het jaarverslag over den staat en de werkzaamheden onzer Maatschappij voor te dragen.

Toen ik U mijn laatste jaarverslag voordroeg in 's Gravenhage, wijdde ik eenige woorden aan eene gewichtige bijeenkomst van geneeskundigen uit alle landen, aan het Internationaal Geneeskundig Congres, dat te Amsterdam werd voorbereid, en waarvoor de vergadering aan het Hoofdbestuur een credit toestond als bijdrage in de kosten aan dat Congres verbonden. Velen onzer hebben zich in September daaraanvolgende te Amsterdam met de buitenlandsche kunstbroeders vereenigd, en landgenoot en vreemdeling hebben het luide uitgesproken, dat het Congres in ruime mate beantwoord heeft aan de verwachtingen, die men er van gekoesterd had. Er zijn op dat Congres banden geknoot tusschen de Nederlandsche geneeskundigen en hunne buitenlandsche kunstbroeders, banden, die vooral voor ons, die door onze taal zoo licht in zekere mate geïsoleerd worden, van groote waarde zijn, banden, die wij niet weder zullen loslaten.

Meent niet dat ik U hier een verslag van dat Congres denk te geven: dat verslag, dat voor een deel reeds ter perse is, zal binnen een, naar ik hoop, niet te langen tijd het licht zien.

Ik wenschte er alleen met een woord aan te herinneren en hier in Tilburg het uit te spreken, dat het welslagen van dat Internationaal Congres voor een groot deel te danken geweest is aan de uitstekende leiding, de groote urbaniteit en het wetenschappelijk prestige van zijn Voorzitter, van Professor DONDERS, den man, die zijn land en in het bijzonder zijne geboortestad Tilburg, waar wij heden vergaderd zijn, tot eer en roem verstrekt. Mogen wij hem nog lang in ons midden behouden.

Onze Maatschappij heeft in het vorige jaar twee harer afdeelingen verloren,

namelijk Overveluwe en Amersfoort, die zich hebben ontbonden, wegens gebrek aan deelneming. Vermoedelijk was de kring te klein, en de afstand waarop de leden van elkander verwijderd waren betrekkelijk te groot, en is daardoor de neiging tot dissociatie sterker geworden dan de zucht tot associatie. Wij koesteren de hoop dat althans eenige elementen van deze ontbonden lichamen genoeg affiniteit tot de eene of andere naburige afdeeling bezitten zullen om zich daarbij aan te sluiten, of anders, hopende op betere tijden, voorloopig in onze algemeene afdeeling zich zullen laten inschrijven.

Van de overige afdeelingen hebben er 11 te zamen gewonnen 27 leden, 15 te zamen verloren 30 leden, en zijn er 7 op hetzelfde ledental blijven staan. Voegt men bij dit verlies van 3 leden, het verlies van 3 andere leden, die de algemeene afdeeling minder telt dan het vorige jaar, en dat der Afdeeling Overveluwe met 10, en der Afdeeling Amersfoort met 13 leden, dan brengt dit verlies van 29 leden het ledental onzer Maatschappij van 1062 in het vorige jaar op 1033 in dit jaar.

Dat de verschillende afdeelingen geregeld hare vergaderingen gehouden hebben, sommige talrijker en andere minder talrijk, is U bekend uit het verslag harer werkzaamheden, dat U voor eenigen tijd toegezonden is.

Zooals U uit de gedrukte Handelingen onzer Maatschappij bekend is, heeft het Hoofdbestuur zich overeenkomstig het besluit der vorige Algemeene Vergadering tot den Minister van Binnenlandsche Zaken gewend, ter zake van de weigering van verlof tot begraving van onvoldragen vruchten. Zijne Excellentie de Minister heeft korten tijd daarna aan het Hoofdbestuur mededeeling gedaan van eene aan Gedeputeerde Staten der Provinciën toegezondene circulaire, waardoor aan het door onze vergadering uitgedrukte verlangen ten volle voldaan is.

Voorts heeft het Hoofdbestuur zich gewend tot de Vergadering van Inspecteurs voor het geneeskundig Staattoezicht, om, overeenkomstig het besluit der vorige Algemeene Vergadering, te vragen om het zenden eener circulaire omtrent het itereren van recepten. De vergadering van Inspecteurs heeft ons toegezegd dat, althans in sommige provinciën, eene circulaire in dien zin zal rondgezonden worden, en maakt er opmerkzaam op, dat ook onze Maatschappij zelve zoodanig verzoek, althans tot de geneeskundigen, zou kunnen richten. Uwen verslaggever komt het voor, dat thans door die circulaire, door de publicatie in het *Tijdschrift voor Geneeskunde*, en door de herhaling te dezer plaatse, op deze zaak in voldoende mate de aandacht is gevestigd, en dat elk geneesheer thans weet, dat, wanneer hij een recept schrijft, waarvan hij de iteratie zonder zijne voorkennis niet wenscht, hij er op kan en behoort te schrijven *ne iteretur*, en . . . uit het oogpunt der Latiniteit, vooral niet *non iteretur!*

Van de vaste Commissiën onzer Maatschappij heeft de Commissie voor geneeskundige statistiek een verslag van hare werkzaamheden gezonden, dat U straks zal worden voorgelezen. De commissie spreekt daarin evenveel niet van een werk, dat in het afgelopen jaar is tot stand gekomen, en waaraan zij veel zorg en tijd besteed heeft, meer misschien in het voorafgaande, dan in het laatste jaar. Ik bedoel de tweede uitgave van den *Sterfteatlas* van Nederland, die in dit jaar voltooid is, en waarvan U allen afdrucken toege-

zonden zijn. Behalve die afdrukken zijn er een zeker aantal ten geschenke gezonden en zullen er nog gezonden worden, zoowel in ons land als in het buitenland, aan geleerden, die van geneeskundige statistiek hunne studie maken, en voor zoover de voorraad strekt, kunnen zij, die geen afdruk bezitten en er belang in zouden stellen, er een verkrijgen door hunne aanvraag daartoe aan den Secretaris der Maatschappij te richten.

Omtrent de wijze van bewerking van deze tweede uitgave heeft de Commissie voor statistiek in de vorige Algemeene Vergadering het een en ander medegedeeld. Uitvoeriger vindt men die mededeelingen in een voorbericht, dat aan den *Sterfte-atlas* is toegevoegd.

Ik acht het gepast bij deze gelegenheid den welgemeenden dank der Maatschappij uit te spreken aan hen, die tot deze tweede uitgave van onzen *Sterfte-atlas* hebben bijgedragen, en wel in de eerste plaats aan de Vereeniging die het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* uitgeeft, en die de helft der kosten op zich heeft genomen, voorts aan de leden der Commissie voor geneeskundige statistiek, de heeren: Dr. H. VAN CAPPELLE, Dr. J. TEIXEIRA DE MATTOS en Dr. S. STRATING TRESLING, aan de Heeren Jhr. Mr. G. DE BOSCH KEMPER en Dr. A. VAN DER LOEFF, die door hunnen raad en hunne medewerking de wetenschap en onze Maatschappij zeer aan zich hebben verplicht.

Eene Commissie, dit zich dit jaar weder, evenals het vorige jaar, zeer verdienstelijk gemaakt heeft, is de Commissie, bestaande uit de Heeren CARSTEN, VAN DER HORST en HUIZINGA, voor twee jaar benoemd tot onderzoek naar de werking van de Wet op de besmettelijke ziekten. Deze Commissie heeft, naar aanleiding van de discussiën in de vorige Algemeene Vergadering en van de rapporten van 10 afdelingen daaromtrent ontvangen, op nieuw een uitvoerig rapport opgesteld en de wijzigingen geformuleerd, die, volgens haar oordeel, in de Wet op de besmettelijke ziekten gemaakt zouden moeten worden. Het Hoofdbestuur heeft onlangs nog eene buitengewone vergadering aan de bespreking van dit onderwerp gewijd, en de slotsom van zijne overwegingen nedergelegd in een resumé van het rapport der Commissie, waarbij het omtrent sommige punten zijn praeadvies heeft gevoegd. Straks zullen uwe beraadslagingen over dit moeielijk maar gewichtig onderwerp moeten leeren welk het oordeel der Maatschappij daaromtrent is.

Uwe jongste Commissie, mijne Heeren, zeker niet de jongste in jaren, zij bestaat uit drie achtbare veteranen, de Heeren DONKERSLOOT, VAN HENGEL en SNIJDERS, is de Commissie tot onderzoek van den invloed der begrafenisfondsen op de kindersterfte. Zij heeft vlijt noch arbeid gespaard, uw verslaggever kan het getuigen, en gij hebt U van de degelijkheid van haar rapport, dat in uwe handen is, reeds kunnen overtuigen, maar zij is tot haar spijt niet in staat geweest om haar rapport zoo tijdig gereed te hebben, dat het bij de Onderwerpen ter behandeling op deze vergadering kon gepubliceerd worden. Wellicht zullen de voorstellen, die zij U te doen heeft, daarom tot een volgend jaar moeten wachten.

De Commissie voor het Ondersteuningsfonds, mijne Heeren, heeft aan het Hoofdbestuur haar verslag over het afgelopen jaar toegezonden, dat U te zijner tijd medegedeeld zal worden. Maar de Commissie heeft tegelijk het Hoofdbestuur verzocht een besluit te nemen, dat naar haar oordeel in het

belang der contrôle op de administratie van dat fonds wenschelijk en noodig is. De Commissie wenscht dat de Penningmeesters der Afdeelingen zullen uitgenoodigd worden om bij de Naamlijst der leden aan te teekenen wie tot het fonds bijdragen, met bijvoeging der hoegrootheid dier bijdragen; opdat daarvan tevens melding worde gemaakt in de gedrukte Naamlijst. Het Hoofdbestuur heeft zich met de zienswijze der Commissie vereenigd, en heeft besloten de Penningmeesters daartoe uit te noodigen, terwijl het alleen nog in het midden gelaten heeft, of de lijst der contribuanten aan het Ondersteuningsfonds afzonderlijk gedrukt zal worden, dan wel of alleen aantekening der bijdragen in de gewone Naamlijst geschieden zal. Moge ook deze maatregel het zijne bijdragen tot den bloei en den wasdom van ons Ondersteuningsfonds, dat ik aan de belangstelling en aan de milde hand van U allen aanbeveel.

M. HH. De Bibliotheek onzer Maatschappij is zeker eene harer voornaamste stichtingen. In mijn jaarverslag maak ik er gewoonlijk geene melding van, omdat de Hoofdbestuurder-Bibliothecaris telken jare zijn verslag inzendt. Hij heeft dat ook nu gedaan, maar heeft mij persoonlijk bovendien verzocht om er met een woord melding van te maken. Vooreerst heeft hij mij verzocht in het openbaar den dank der Maatschappij uit te spreken aan den Heer Dr. D. DE HAAN, te Haarlem, voor een prachtig geschenk dat hij aan onze Bibliotheek gedaan heeft, namelijk van manuscripten en brieven afkomstig van onzen beroemden PETRUS CAMPER. Het is met een bijzonder genoegen dat ik hieraan voldoe en den schenker de verzekering geef, dat wij zijne mildheid en zijn historischen zin dankbaar waardeeren.

Nog eene andere opdracht heb ik van den Hoofdbestuurder-Bibliothecaris ontvangen; namelijk, om in zijn naam in deze vergadering te klagen, ditmaal niet dat de leden onzer Maatschappij hem te weinig, maar dat zij hem te veel gezonden hebben. Het schijnt vreemd, en is ook zonder toelichting niet zeer begrijpelijk. De zaak is deze: de Bibliotheek ontvangt nu en dan zaken, die zij reeds heeft, en vandaar het vriendelijk verzoek aan de leden, die schenkingen aan de Bibliotheek willen doen, om vooraf den Hoofdbestuurder-Bibliothecaris opgave te willen zenden van de titels en van het jaar van uitgave der boeken, die zij willen afstaan. Moeite en kosten worden daardoor gespaard.

Vergunt mij M. HH., dat ik mijn verslag besluite met den wensch, dat de tweede Algemeene Vergadering te Tilburg, even aangename herinneringen bij ons allen nalate als die, welke de eerste Vergadering, die onze Maatschappij voor 18 jaren hier gehouden heeft, bij hen, die haar bezocht hebben, heeft nagelaten.
